

Lommel - Biodiversiteit op bedrijventerreinen

Datum laatste aanpassing 2018-05-08

Omschrijving

Stad Lommel, de vzw Lommelse Ondernemersclub (LOC) en het Agentschap voor Natuur en Bos werken vanaf 2014 samen om meer kansen te geven aan natuur en biodiversiteit in de stad, met name ter hoogte van de bedrijventerreinen. Een andere doelstelling van het project is om natuurverbindingen te realiseren tussen de nabijgelegen natuurgebieden. Vlinders vormen de rode draad doorheen het project.

Eén van de vlindersoorten waarrond specifiek gewerkt wordt, is de kommavlinder. Een vlindersoort die op de grens tussen industriegebied Kristalpark en het parkgebied Meysterbergen leeft. Om deze zeldzame vlindersoort alle kansen te geven, lieten de stad en de LOC in nauw overleg met het Agentschap Natuur en Bos een plan opmaken door de Vlinderstichting. Deze Nederlandse organisatie inventariseerde in de zomer van 2016 de populatie vlinders in Lommel en formuleerde richtlijnen om de populatie in stand te houden. De partners kozen er dan ook voor om vlinders als ambassadeurs te gebruiken bij de ontwikkeling van een kleurrijk en biodivers groenweefsel.

Ook de ondernemers willen dus hun verantwoordelijkheid nemen en meewerken aan een groener Lommel. Zij willen streven naar een modern bedrijventerrein waar in de toekomst de kinderen van vandaag in een groene omgeving kunnen gaan werken. Duurzaam ondernemen leidt immers tot win-winsituaties. Dit project is een kans voor bedrijfsleiders om hun groeninfrastructuur te versterken en het beheer ervan te rationaliseren. Het is vrij uniek dat een ondernemersclub deze taak op zich neemt, maar de Lommelse Ondernemersclub vindt dat zij hierin wel degelijk een rol moeten spelen in het kader van maatschappelijk verantwoord en duurzaam ondernemen.

In de beginfase van de samenwerking werd het project "LOC de vlinder" opgestart, waarbij zowel particulieren als scholen, verenigingen en bedrijven werden opgeroepen om maatregelen te nemen om meer kansen te geven aan vlinders.

Nadien werd een ruimer plan opgesteld om onder andere het behoud van de kommavlinder te laten samengaan met de bedrijvigheid op Kristalpark.

Op dat moment bood zich ook de kans aan om met Bosland in te stappen in het Europees Interreg-project "2B Connect" dat zich uitspreidt over het ganse grensgebied Vlaanderen-Nederland. 2B Connect geeft een rechtstreekse invulling aan de Biodiversiteitsstrategie 2020 van de Europese Commissie, namelijk inzetten op de ontwikkeling van groene infrastructuur doorheen stedelijk gebied. De nadruk van het project ligt op samenwerking met en tussen bedrijven.

Om de natuurwaarde van de bedrijventerreinen te verhogen zijn ondertussen verschillende maatregelen toegepast in de gemeenschappelijke zones van bedrijventerrein Kristalpark:

- Ontwikkelen en beheren van structuurrijke heide en heischraal grasland
- Kappen van dennen en berken om meer zonlicht te geven aan heide en grasland en een verbinding te maken voor de kommavlinderpopulatie
- Aanbrengen van streekeigen beplanting en nectarplanten om vlinders en bijen aan te trekken
- Omvormen van bermen tot bloemrijke graslanden door aangepast maaibeheer
- Aanleg van ecologische corridors tussen de verschillende populaties van de kommavlinder

Daarnaast werd aan de bedrijven van Kristalpark het aanbod gedaan om gratis een groenplan te tekenen per individueel bedrijfsterrein. De aanleg gebeurt door een tuinaannemer die door het bedrijf wordt aangesteld.

Op het Kristalpark werden ondertussen een aantal bedrijfstuinen ecologisch aangelegd. Daarbij heeft men steeds gekozen voor natuurlijke begroeiing, aangepast aan de omgeving.

Er werd ook aandacht gegeven aan de waterhuishouding op en rond de bedrijfsterreinen. Op één specifiek bedrijfsterrein werd een waterbuffer met watervegetaties aangebracht. Daarbij werd ook het reliëf naast de waterbuffer aangepast om dit een natuurlijkere uitstraling te geven.

Voor de bedrijven op bedrijventerrein Kristalpark werden ondertussen ook bepaalde voorschriften vastgelegd in het GRUP. Deze voorwaarden zijn onder andere:

- Enkel inheemse planten aanplanten in de voortuinstrook van de bedrijven.
- Voor de zones waar zich kommavliinder bevindt moet de oorspronkelijke vegetatie behouden blijven.
- De voortuinstrook van de bedrijven wordt beheerd door een aannemer aangesteld door de stad, om een structureel beheer te kunnen voeren.

Op het voldoen aan de voorwaarden van het GRUP wordt toegezien door de kwaliteitskamer van de GECORO die alle ingediende plannen beoordeelt.

Om tijdens en na de inrichting nog sturing te kunnen geven aan het project wordt een overlegplatform met de verschillende partners opgezet. Bovendien wordt onderzocht of een vorm van parkmanagement mogelijk is voor Kristalpark, om de bedrijventerreinen in de toekomst te onderhouden.

De natuur in het gebied zal beheerd worden door de groendienst, sociale economiebedrijven en aannemers. Dit beheer zal hoofdzakelijk bestaan uit heidebeheer (chopperen, vliegdennen verwijderen, exotenbestrijding, schaapsbegrazing) en maaibeheer van de graslanden.

Het ruime publiek wordt regelmatig geïnformeerd over de ontwikkelingen van het project via persmomenten. De bedrijven die meedoen krijgen positieve feedback bij persmomenten en op sociale media. Ook de werknemers van deze bedrijven zijn zeer tevreden. Dat maakt het voor andere bedrijven ook interessant om deel te nemen aan het project. De meerderheid van de deelnemende bedrijven zijn nieuwe bedrijven, omdat het voor hen gemakkelijker is om de bedrijfstuin aan te passen dan voor een al gevestigd bedrijf met een ingerichte tuin.

De werken worden gefinancierd door stad Lommel, het Agentschap voor Natuur en Bos, Europa (EFRO) en provincie Limburg.

Inspiratie/aanleiding

De bedrijventerreinen Kristalpark en Maatheide liggen in de stadsrand van Lommel en er zijn ongeveer 8 000 mensen tewerkgesteld in een variatie aan activiteiten.

Door hun ligging nemen de bedrijventerreinen een belangrijke positie in binnen een natuurrijk Lommel en kunnen ze aansluiten op natuurgebieden in het ruimere gebied Bosland. Een groot gedeelte van het Kristalpark bestaat uit heidegebied. De bermen werden er al langer natuurgericht onderhouden, maar de individuele bedrijventerreinen zelf kunnen duurzaam groener.

Stad Lommel wil daarom samen met de vzw Lommelse Ondernemersclub de bedrijven helpen om hun terreinen ecologisch in te richten en natuurgericht te beheren. Behalve aandacht voor het ecologische aspect en de biodiversiteit moet er ook rekening gehouden worden met waterbuffering.

De vzw Lommelse Ondernemersclub, het stadsbestuur van Lommel en het Agentschap voor Natuur en Bos slaan in 2014 de handen in elkaar voor een stedelijk groenproject dat natuurbehoud en ondernemerschap samenbrengt.

Betrokkenen

Stad Lommel, vzw Lommelse Ondernemersclub, Agentschap voor Natuur en Bos, Bosland

Timing

- 2014: opstart van samenwerking tussen stad Lommel, vzw Lommelse Ondernemersclub en het Agentschap voor Natuur en Bos
- 2014-2015: project LOC De Vlinder
- 2016: inventarisatie door de Vlinderstichting en opstellen van een plan voor het behoud van de vlinder
- 2016-2018: uitvoeren van werkzaamheden ter hoogte van bedrijventerrein Kristalpark binnen Interreg-project 2B Connect.

Communicatie

- Via persberichten, website, infomomenten en nieuwsbrieven van de ondernemersclub.
- Via ontbijtvergaderingen met bedrijfsleiders en netwerkmomenten.

Resultaten (stand van zaken 2018-04-23)

- In het kader van het Interregproject is in totaal bijna 50 ha ingericht. Daarvan is nagenoeg de helft gelegen bij bedrijven. Het merendeel van de werken zijn gefinaliseerd.
- Tevens werd aan 9 bedrijven beheeradvies gegeven voor het duurzaam vergroenen van hun bedrijfsterrein. Het betreft daarbij een totale oppervlakte van bijna 4 ha.

Sterke punten

- Wanneer bedrijven bereid zijn om mee te werken in een ecologisch project, dan kan echt heel wat natuurwinst behaald worden door het duurzaam vergroenen van hun bedrijfsterreinen
- Doordat alle Lommelse actoren betrokken worden bij het vlinderproject, zowel particulieren, als scholen, verenigingen en bedrijven is het een project dat zeer breed gedragen en ondersteund wordt
- Dankzij een fulltime projectcoördinator kunnen inrichtingswerken permanent opgevolgd worden, kunnen linken gelegd worden tussen verschillende actoren op terrein (bijvoorbeeld met de nutsvoorzieningen) zodat werken gezamenlijk uitgevoerd kunnen worden, en is er altijd een contactpersoon voor bedrijven die met vragen zitten.

Tips

- Het communiceren en tonen van positieve ervaringen van deelnemende bedrijven is belangrijk om andere bedrijven te overtuigen om deel te nemen.
- Het is belangrijk om te werken met aannemers die ervaring hebben met natuurlijk herinrichten. Daarbij moet de voortgang van de werken goed opgevolgd worden, zodat tijdig kan ingegrepen worden wanneer aanpassingen nodig zijn.

Voorbeelddocumenten

- Flyer project "LOC De Vlinder"
- Stedenbouwkundige voorschriften RUP Kristalpark
- Toelichtingsnota RUP Kristalpark
- www.boslab.be/nieuws/bosland-gaat-voor-natuurvriendelijke-bedrijfterreinen/35/
- www.ecopedia.be/project/2bconnect-bosland

Contact:

Ivan Bynens, diensthoofd milieu en natuur stad Lommel, ivan.bynens@lommel.be, T 011 39 97 10